

השובר את הפועלים פרק שביעי בבא מציעא פ"א.

עין משפט
גור מצוה

א (מ"ח פ"ג מהל' שכירות
הל' ב טו"ע ח"מ ס'
שלה ט"ז):
לא ב ג ד ה מ"ח פ"ג
מהל' שכירות הל' ד
וע"ן בהשגות ובמגיד
משה סמג ע"ן גל
טו"ע ח"מ ס' של סעף
ב:
לב ו ז מ"ח פ"ג מהל' ה
טו"ע ח"מ פ"ג ע"ן גל
לג ח טו"ע ח"מ פ"ג ע"ן
ד:
לד ט מ"ח פ"ג מהל' טו"ע
פ"ג ע"ן ג:
לה י מ"ח פ"ג מהל' ה
טו"ע ח"מ פ"ג ע"ן גל
לו כ מ"ח פ"ג מהל' טו"ע
פ"ג ע"ן גל:
לז ל מ"ח פ"ג מהל' טו"ע
פ"ג ע"ן גל:
מ: מ"ח פ"ג מהל' טו"ע
פ"ג ע"ן גל:
טו"ע ח"מ פ"ג ע"ן גל:
פ"ג ע"ן גל:

תורה אור השלם
1 לא תחום שור
כדישו: דברים כה ד
2 פי תבא בקרב רעך
ואבלת ענייך בנפשך
שבעך ואל בלדך לא
תתן: דברים כג כה

לעזר רש"י
צ"ב"ש [צ"ב"ש]:
בצילום בצילום קטנים.

גידולי קרקע יצא החו"ב בו'. גרש כל מערבין (עירובין דף קז ע"ב):
חשיב בעלי חיים גידולי קרקע דריש ונתמה הכסף בצבקר
וצל"ק מה הפרט מפורש פרי מפרי וגידולי קרקע הם קרי להו
גידולי קרקע לפי שזוין מן הקרקע אבל הכא מפיך שפיר חולצ
ומגזל דלא הו' בכלל דיש שהו'
גודל וזומת מן הקרקע:

ס"ד אמינא הוא"ר ובתיב קמה קמה
שתי פעמים. ומינה הא'
אינטרין חד לרבות כל בעלי קמה
וחד לרבות אדם בתלוש ו"ל דה"ק
קד"א ללא נדרוש חד מהנך דרשות
לבעיל אבל נדרוש לרבות חולצ
דמסתבר טפי למדרש הכי ולספרים
דגרסי הואיל וכתיב קמה לרבות כל
בעלי קמה נרצה נמי הא א"ש טפי
דמכל בעלי קמה משמע שפיר בעלי
חיים שהם בעלי קומה ומינה אכתי
נרצה מקמה דבר שאין גידולו מן
הארץ כגון חולצ וכי תימא דיש
דכתב רחמנא ל"ל אינטרין לרבות
תלוש דאי לא כתיב דיש אלא לא
תחסום שור במלאכה הויה מוקמינא
ליה דוקא במחזור דומיא דפועל
דה"ג פריך ל"ל דיש להוילא חולצ
מכי תבא נפקא דוקא במחזור אלא
אית לן לאוקמי שור דומיא דאדם
ועוד דאינטרין דיש לכמה דרשות
דנמקין: **י"א המנבש בבצ"א**.
נראה דאי לא ואל כליך לא תתן לא
הוה דרשין ממדי אלא מה דיש
מיוחד שלא נגמרה מלאכתו למעשר
אבל לשעת גמר מלאכתו שאין כריך
לקרקע לא הוה דרשין ליה אבל
השתא דכתב ואל כליך למדרש
בשעת גמר מלאכה דרשין נמי
מדיש להני: **י"ב הלש המקמף**
והאופה. תימה לר"י דבשלמא אופה
אינטרין למימתי אש"י דתנא לם
משום דמשכתא דחייב בתלה אפינו לא
לש ע"י אפייה דאמרינן בפרק כל
שעה (פסחים דף לו ע"ב) הדובשין
והאיסקריתין כו' אפ"ן צאילפס
פטורין בגמור חייבין אלא מקמף
אמאי תני לה וכי יש מקמף בלא
לישה: **י"ג הכי חלה נמי לא.**
דחלה בתולה אלא לא הויה אלא
מדרבנן כדמוכח ב' ע"ד כמה (בכורות
דף ק"א): **י"ד מעשר קגרים**
גמר בו'. לכיון דאם היו חייבין
במעשר הוה חשיב גמר מלאכה
למעשר אחר המירות והיינו הולכים
בחר אותה גמר מלאכה כי אין
חייבין נמי לא הו' פחות וניזיל
בתרה ואמאי אוליין בתר חלה:
אמר רבינא ברוך ותני. דהשתא
דקמתי בחדל למעשר ולחלה
מוכח שפיר דלא נקט למעשר אלא
לאפקוי היכא דלא שיך חלה כיון
בדל בתמיים אבל היכא דשיך חלה
לא חשיב (א) אלא שנגמרה מלאכתה
לחלה אבל כי הוה בחדל צריימא

למעשר לחוד הוה משמע דכ"מ אוליין בתר (א) גמר מלאכה למעשר:
והבודל בתמיים. אע"פ דליכא מעשר אלא מדרבנן חשיבא
גמר מלאכתו למעשר כיון דאי הוה בזה מעשר מדאורייתא
הוה אוליין בתר גמר מלאכתו למעשר: **פועל** מהו שיהבהב.
פי' בוקטורס שאור ממתקו וצעי אם שרי להצב ולמתקו שע"י
כן יאכל יותר אי הוה כענבים ודבר אחר או לא וקשה לר"ת דמאי
למעשר לחוד הוה משמע דכ"מ אוליין בתר (א) גמר מלאכה למעשר:
והבודל בתמיים. אע"פ דליכא מעשר אלא מדרבנן חשיבא
גמר מלאכתו למעשר כיון דאי הוה בזה מעשר מדאורייתא
הוה אוליין בתר גמר מלאכתו למעשר: **פועל** מהו שיהבהב.
פי' בוקטורס שאור ממתקו וצעי אם שרי להצב ולמתקו שע"י
כן יאכל יותר אי הוה כענבים ודבר אחר או לא וקשה לר"ת דמאי

למעשר לחוד הוה משמע דכ"מ אוליין בתר (א) גמר מלאכה למעשר:
והבודל בתמיים. אע"פ דליכא מעשר אלא מדרבנן חשיבא
גמר מלאכתו למעשר כיון דאי הוה בזה מעשר מדאורייתא
הוה אוליין בתר גמר מלאכתו למעשר: **פועל** מהו שיהבהב.
פי' בוקטורס שאור ממתקו וצעי אם שרי להצב ולמתקו שע"י
כן יאכל יותר אי הוה כענבים ודבר אחר או לא וקשה לר"ת דמאי
למעשר לחוד הוה משמע דכ"מ אוליין בתר (א) גמר מלאכה למעשר:
והבודל בתמיים. אע"פ דליכא מעשר אלא מדרבנן חשיבא
גמר מלאכתו למעשר כיון דאי הוה בזה מעשר מדאורייתא
הוה אוליין בתר גמר מלאכתו למעשר: **פועל** מהו שיהבהב.
פי' בוקטורס שאור ממתקו וצעי אם שרי להצב ולמתקו שע"י
כן יאכל יותר אי הוה כענבים ודבר אחר או לא וקשה לר"ת דמאי

מכדי כל מיני איסתהו בחסימה. כלומר על כרחך שור לאו דוקא
וכל שאר בהמות איסתהו בחסימה דילפינן שור שור משבת
ב' שור שנגח את הפרה (ב"ק דף ק"ג): דגבי שבת כתיב וכל בהמתך
וכיון דשור לאו דוקא למה לי דכתביה רחמנא ליכתוב לא מדוש

מכדי א"כ מילי איסתהו בחסימה דילפינן (ב) שור
שור משבת א"כ לכתוב רחמנא לא תרוש
בחסימה ישור דכתב רחמנא למה לי לאקושי
חוסם לנחם ונחם לחוסם מה חוסם אוכל
במחזור אף נחם אוכל במחזור ומה נחם
אוכל בתלוש אף חוסם אוכל בתלוש ת"ר דיש
מה דיש מיוחד דבר שגידולי קרקע (ב) ובשעת
גמר מלאכה (א) ופועל אוכל בו אף כל שגידולי
קרקע פועל אוכל בו ייצא החולב והמחביץ
והמגבן שאין גידולי קרקע ואין פועל אוכל
בו למה לי ² מכי תבא בכרם רעך נפקא
איצטרך סלקא דעתך אמינא הואיל וכתוב
קמה לרבות כל בעלי קמה לרבות נמי מידי
דלאו גדולי קרקע נינהו קמ"ל תניא אידך
דיש מה דיש מיוחד דבר שבשעת גמר
מלאכה פועל אוכל בו אף כל שהוא בשעת
גמר מלאכה פועל אוכל בו ייצא המנבש
בשומים ובבצלים הואיל ואין גמר מלאכה
אין פועל אוכל בהם למה לי ² מואל בליך
לא תתן נפקא לא צריכא י"א דקא משליף
קטיני מביני אלימי תניא אידך דיש מה
דיש מיוחד דבר שלא נגמרה מלאכתו
למעשר פועל אוכל בו אף הכל שלא נגמרה
מלאכתו למעשר פועל אוכל בו ייצא הבודל
בתמיים ובגורגרות הואיל ונגמרה מלאכתו
למעשר אין פועל אוכל בו והתניא הבודל
בתמיים ובגורגרות פועל אוכל בו אמר רב
פפא ³ כי תניא ההיא בתוחלתי תניא אידך
דיש מה דיש מיוחד דבר שלא נגמרה
מלאכתו לחלה ופועל אוכל בו אף הכל דבר
שלא נגמרה מלאכתו לחלה פועל אוכל בו
יצא הלש והמקמף והאופה שנגמרה מלאכתו
לחלה דאין פועל אוכל בו והלא נגמרה
מלאכתו למעשר לא קשיא בחוצה לארץ
עסקינן דליכא מעשר אי הכי חלה נמי ליכא
אלא לעולם בארץ ולא קשיא בשבע שבישו
ובשבע שחילקו (א) דאמר מר שבע שבישו
ושבע שחילקו נתחייבו בחלה ולא נתחייבו
במעשר מידי מעשר קא גרים גמר מלאכה
קא גרים אלא אמר רבינא כרוך ותני דיש
מה דיש מיוחד דבר שלא נגמר מלאכתו
למעשר ולחלה ופועל אוכל בו אף כל שלא
נגמר מלאכתו למעשר ולחלה פועל אוכל בו
איבעיא להו פועל מהו שיהבהב באור ויאכל
מי הו' כענבים ודבר אחר או לא תא שמע
רשאי בעה"ב להשקות פועלים יין כדי שלא
יאכלו ענבים הרבה רשאיין פועלין למבל
פיתם בציר כדי שיאכלו ענבים הרבה
לאבשרי

מה דיש מיוחד שלא נגמרה מלאכתו למעשר ולחלה שכן דברים
הנהוגין בו אף כל שלא נגמרה מלאכתו לדבר הנהוג בו אם למעשר
לחודיה למעשר אם לחלה לחלה י"א הבודל בתמיים דנגמר למעשר ואין
בזה דבר מחוחר ממנו וי"א הלש שנגמרה מלאכתו למחזור שזו: מהו
שהבש באור. את המילוח והאור ממקו טעמו וכן הענינים:
אכשורי
קאמר בסמוך מפריך ע"ג סלע מאי מתוקי פירא איכא היכא
דמסיק (א) הכא דלא יספות במלח הוה משום מעשר הא לאו הכי שרי
לספות במלח א"כ כ"ש דשרי להצב דקפיחא במלח דמיא
טפי

(א) [ב"ק דף ג:] ט רש"י
מ"ו וכן בליקוט לרמ"א
(ג) כמותו כה. מה מו,
(ד) [בכורות ח"מ] בתמייה
וע"י כתיב שם דברים
מחייבו, (ט) [דברים ה,]
(י) כמ"ל נוסף: בנים
(י) [במדבר טו,] (ח) וע"י
בכורות ונדה וכל דוכמא
מפרש הטעם בחזון אהרן,
(ט) [דברים יד,] (ז) [פירק
יח,] (ז) גיר' רש"י חלה
חלה, (ז) דוקא גידולי קרקע
אלמלא כ"ל רש"י,
(ח) דיוור חס' הוה הא
גיון, רש"י, (ז) בתר גמר
למעשר וכל רש"י,

הגהות הב"ח
(א) רש"י ד"ה שבשעת
וכי דעכשוי: (ב) [ד' חס'
ד"ה אמר וכי לא תשיב
גמר אלא כשנגמרה כ"ל
והר"א ע"י ד"ה והבודל:
(ג) ד"ה פועל וכי ועוד
למאי דמסיק רבא דלא
יפסות:

מוסף רש"י
יצא החולב והמחביץ
והמגבן שאין גידולי
קרקע. דנה גידולי אמת
אקרי (בבמות) על שם
שהאין מגדלות במערה
ופנייה, אבל גידולים מן
הארץ לאו אקרי אלא דבר
היומם מן הקרקע ולא
בהמת (טובה י"א). שבע
שבישו ושבע שחילקו
נתחייבו בחלה. דכתיב
כחלה (במדבר טו) כבאכס
אל חלקך והרי בלא (נה)
(ח) ומתא כספרי ר'
יסמעאל אמר שיה הכתוב
ביאה זו מכל ביאות
שכורות, שכולן נאמר כי
תבוא כי יפאין וכלן
בבאכס, ללמדך שציון
שכנסו לה נתחייבו (בבמות
ה). ולא נתחייבו
במעשר. דמעשר כתיב
(דברים יד) תבוא וע"ק,
עד שיפא כל אחר ואחר את
שלו (נה ח). או: דכתיב
נגן תבוא וע"ק המיוחדת
לך, ועוד שהי מלה הכתוב
המעשר מתקן ענת
השמיטה, דכתיב (דברים
כו) שנה השלישית שנת
המעשר, ושמיטת לא מנו
אלא משכבנו וחילקו,
דאמרינן בסדר עולם,